

12. Bože, oplatilo sa mi žiť – vďačnosť, dar

(pre dospelých)

Prišiel december roku 2023 a s ním aj posledná prípravná téma na rok saleziánskeho jubilea. Štruktúra duchovných obnov bola inšpirovaná jednotlivými etapami saleziánskych dejín a od septembra 2022, keď sme začali pohľadom na sen dona Bosca z deviatich rokov, prichádzame do decembra 2023, v ktorom chceme naplno začať prežívať vďačnosť za veľký Boží dar, ktorý sme dostali. Názvom a motívom tejto poslednej duchovnej obnovy je výrok dona Ernesta Macáka, saleziána, ktorého život bol poznačený väzením, fingovaním blázna počas dlhých rokov, životom v Taliansku a napokon návratom na slobodné Slovensko, kde sa stal aj provinciálom. Don Ernest, prežívajúci radosti i strasti saleziánskeho života, na konci svojho vyše 90-ročného života vedel povedať: Bože, oplatilo sa mi žiť.

Prijmite teda niekoľko podnetov, ktoré nám môžu poslúžiť na to, aby sme v čase duchovnej obnovy mohli povedať Pánovi niečo pekné a znovu upriamiť naše kroky na jeho cestu.

Evanjelium nám prináša viacero správ o dôležitosti vďačnosti a chvály. Evanjelium podľa Lukáša nám na túto tému prináša krásne podnety.

Ako vchádzal do ktorejś dediny, išlo oproti nemu desať malomocných mužov. Zďaleka zastali a hlasne kričali: „Ježišu, učiteľ, zmiluj sa nad nami!“ Keď ich uvidel, povedal: „Choďte, ukážte sa kňazom!“ A ako šli, boli očistení. Len čo jeden z nich spozoroval, že je uzdravený, vrátil sa a veľkým hlasom velebil Boha. Padol na tvár Ježišovi k nohám a ďakoval mu; a bol to Samaritán. Ježiš na to povedal: „Neočistilo sa ich desať? A tí deviaty sú kde? Nenašiel sa nik okrem tohoto cudzinca, čo by sa bol vrátil a vzdal Bohu slávu?“ A jemu povedal: „Vstaň a choď, tvoja viera ťa uzdravila.“ (Lk 17,12-19)

Táto evanjeliová stať, ak do nej hlbšie prenikneme, nás učí, v čom spočíva vďačnosť kresťana. My sme totiž veľmi často presvedčení, že je dobré ďakovať za deti, za pokojné dni, za to, že sme uchránení od hladu, vojny, biedy, choroby. Za toto všetko a za mnohé iné veci sme vďační, a je to dobre. Ale je to len prvý stupeň vďačnosti. Mohli by sme povedať „pohanskej“ vďačnosti, ktorá ďakuje za požehnanie božstiev pre svoj pozemský život. Je to zároveň aj vďačnosť, ktorá je záležitosťou nášho srdca, našich pocitov, prípadne slov. Kresťanská vďačnosť však nie sú len pocity a slová.

V evanjeliu vidíme uzdraveného malomocného, ktorý si naplno uvedomil, že ten Ježiš, ku ktorému kričal a ktorý ich poslal na cestu ku kňazom, je vlastne prameňom jeho uzdravenia. On si naplno uvedomil, že spása nie je v tom, že pôjde cestou prikázaní Starého zákona, ale že

jeho uzdravenie má svoj pôvod v Ježišovi. Malomocný nám ukazuje **prvý a najvyšší dôvod ďakovať**: ďakujeme za to, že sme boli na ceste postupnej smrti, boli sme „živí mŕtvi“, a zrazu sme uzdravení, lebo sme kričali k Ježišovi, on nám odpovedal, ako učiteľ nám ukázal cestu a my sme ho počúvli a vykročili sme.

Jeden z desiatich sa teda odpája z cesty do Jeruzalema, kde sa má ukázať kňazom a ide k Ježišovi, lebo on nielen potvrdzuje uzdravenie, ale ho aj dáva. Už nie kňazi a chrám sú miestom ďakovania, ale Ježiš sa stáva tým miestom. Pri ňom treba vzdávať vďaky Bohu, velebiť Boha.

Malomocný prichádza, velebí Boha, padne Ježišovi k nohám a ďakuje. V novom darovanom živote velebíme Boha a zároveň sa klaníme Ježišovi, Božiemu Synovi. Pri ňom ďakujeme, teda konáme Eucharistiu. Kresťanská vďačnosť je teda ďakovať – skrze Krista, s Kristom a v Kristovi. Lebo sme boli poznačení smrťou, ale v ňom sme dostali nový život.

Kresťanská vďačnosť tu však nekončí. Ježiš nehovorí tomuto vďačnému Samaritánovi: Blahoslavený si, že si prišiel, si výborný, lepší ako tamtí deviat. Zachránil si sa. Ježišov zrak sa upiera niekde inde. On myslí na tých deviatich, vyzerá ich, čaká ich. Veď aj oni dostali dar uzdravenia, len si idú svojou cestou bez toho, aby objavili prameň svojho života. Tešia sa, že sa zbavili príznakov malomocenstva, že sa môžu vrátiť medzi ľudí, ale nevedia sa vrátiť k Ježišovi. Lebo len v priateľstve s ním je ich spása, nie v tom, že sme sa zbavili príznakov smrti.

Ďakujúci Samaritán, ďakujúci kresťan počas Eucharistie, by mal započuť, že Ježiš túži po ďalších deviatich, ktorí ešte neprišli. Preto ešte nie je čas oslavy a pokojnej vďačnosti, je tu vďačnosť dynamická, vďační Ježišovi a cez neho Otcovi sme vtedy, keď nás naša vďačnosť povzbudí hľadať tých, čo sa uzdravili, ale ešte neprišli na Eucharistiu, na ďakovanie Ježišovi a s Ježišom Otcovi.

Uzdravený Samaritán má teda vstať a ísť. Tak ako kresťan na konci Eucharistie, má vstať a ísť (chodte v mene Božom), chodte a hľadajte mojich uzdravených, aby prišli na spoločnú hostinu, na ktorú Ježiš priťahuje roztratené Božie deti. A všetci, ktorí mali milosť prísť na túto hostinu a opravdivo ďakujú, stávajú sa jeho predĺženými rukami. To je vďačnosť, ktorá sa od nás čaká.

Tento pohľad na vďačnosť sa nás pýta na to, ako rozumieme našej účasti na Eucharistii, aká je tá naša vďačnosť Kristovi – len taká pocity, slovná? Ba často aj úplne nijaká, keď chodíme na omše spíňať si povinnosť alebo tam ideme plniť pocity vďačností za naše blaho a vôbec nemyslíme na tých, ktorí ešte na Eucharistiu neprišli. Ktorí Ježišovi i Nebeskému otcovi chýbajú.

Druhou veľkou školou vďaky a chvály je Magnifikat. Spev skromnej služobnice, ktorá nakoľko sa cíti maličká, nehodná a slabá, natoľko ospevuje silu a moc Boha. Tu je vzor najčistejšieho chválospevu. My do našich chválospevov dávame rôzne falošné tóny. Niekedy v nich zaznieva pýcha na to, čo sa nám podarilo, a tak chválime Boha, ale pri tom nezabúdame ani na našu šikovnosť, dobrotu a úspešnosť. Zabúdame, že sme naozaj nič, ešte stále chceme niečo

znamenat' v Božích očiach. My sme však tí desiati malomocní, tí určení k smrti a len Božou milosťou sme tým, čím sme, a robíme to, čo robíme.

Inokedy zase veľmi zdôrazňujeme našu biedu a slabosť, zameriavame pohľad len na ňu a prestávame vidieť Pána. Nezriedka nás takéto postoje aj brzdia v ochote byť v službe Božej, falošnými slovami o našej neschopnosti zakrývame našu neochotu byť Božími, pustiť sa do vecí, ktoré sú nad naše sily.

Čistý spev Márie ukazuje, že pravá pokora sa vie nadchnúť Božou silou, prestáva mať strach zo sveta i zo seba, lebo vie, že všetko je možné v tom, ktorý posilňuje. Chvála a vďačnosť sa takto silne spája s odvahou a ochotou vykročiť, s radosťou, ktorá je silnejšia ako obavy a starosti.

Ako saleziáni sa potrebujeme učiť vďačnosti podľa vzoru Márie, aby sme vedeli spievať chválospev vďaky za saleziánsku charizmu bez falošných tónov, v novej odvahe, ktorá je silnejšia ako všetky negatívne správy a ohrozenia, ktoré sa v posledných rokoch tak silne dostávajú do popredia. Prameňom odvahy je primknutie sa k Bohu, ktorý vie ukázať silu svojho ramena, rozptýliť pyšných, mocnárov zosadiť z trónov, povýšiť ponížených, hladných nakrmiť a bohatých nechať hladnými. Iba skutočne pokorní a vďační môžu takto spoznať Boha, prestanú byť ustráchaní a s radosťou vykročia na cestu, kde ich čakajú námahy i radosti, ale oni idú s veľkou radosťou a odvahou.

Táto apoštolská vďačnosť (vďaka malomocného) plná pokornej odvahy (čistý Máriin chválospev bez falošných tónov) je inšpiráciou, a zároveň práním pre celú saleziánsku rodinu, aby takýmto spôsobom prežívala rok vďaky za 100 rokov prítomnosti Božieho daru saleziánskej charizmy na Slovensku.

1. Aká je spiritualita mojej účasti na Eucharistii?
2. Mám konkrétnych ľudí, ku ktorým sa snažím ísť, aby som ich priviedol bližšie k Ježišovi?
3. Aké podujatia plánujeme ako spoločenstvo na rok vďačnosti – len oslavné alebo aj apoštolsky odvážne?
4. Skús nájsť v Evanjeliu sv. Lukáša miesta, kde ľudia oslovujú Ježiša jeho menom (Ježiš). Zjednoť sa s nimi a aj ty oslov Ježiša menom. Kto teda má právo osloviť Ježiša menom?